

Свечани чин канонизације светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, и светих мученика бачких

У недељу, 2. октобра 2022. године, на светој архијерејској Литургији коју је, у порти Саборног храма у Новом Саду, служио Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије, уз саслужење многобројних архијереја Српске Православне Цркве и архијереја из сестринских помесних Цркава, извршен је свечани чин канонизације светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, и светих мученика бачких.

Испред Владичанског двора у Новом Саду Светејшег Патријарха и архијереје дочекало је више хиљада верног народа из свих крајева Епархије бачке, предвођеног Његовим Преосвештенством Епископом бачким господином Иринејем и свештенством Бачке епархије.

Пред почетак свете Литургије, иконе и кивот са моштима новопросијавших светитеља наше Цркве изнете су пред верни народ у литијском ходу

свештенства и архијереја предвођених Патријархом српским.

На светој архијерејској Литургији коју је служио Светејши Патријарх српски, саслуживали су: Митрополит аркадијски г. Василије из Антиохијске Патријаршије, Митрополит будимпештански и мађарски г. Иларион из Руске Православне Цркве, Архиепископ охридски и Митрополит скопски г. Јован, Митрополит крфски г. Нектарије из Јеладске Цркве, Архиепископ михаловско-кошички г. Георгије из Православне Цркве чешких земаља и Словачке; митрополити аустралијско-новозеландски и администратор преспанско-пелагонијски г. Петар, дебарско-кичевски г. Тимотеј, повардарски г. Агатангел и брегалнички Марко из Македонске Православне Цркве – Охридске Архиепископије; Преосвећена господа епископи сремски Василије, будимски Лукијан, банатски Никанор, бачки Иринеј, британско-скандинавски Доситеј, врањски Пахомије, шумадијски Јован, браничевски Игњатије, зворничко-тузлански Фотије, горњокарловачки Герасим, крушевачки Давид, славонски Јован, бихаћко-петровачки Сергије, тимочки Иларион, нишки Арсеније, далматински Никодим, осечкопољски и барањски Херувим, ваљевски Исихије и шабачки Јеротеј; викарни епископи ремезијански Стефан, хвостански Јустин, мохачки Дамаскин, марчански Сава, стобијски Давид из Охридске Архиепископије; умировљени епископи зворничко-тузлански Василије, средњоевропски Константин, канадски Георгије и милешевски Филарет; избрани епископи хвостански Алексеј, новобрдски Иларион, јегарски Нектарије, липљански Доситеј, топлички Петар, архимандрит Прокопије (Тајар) из Антиохијске Патријаршије, архимандрит Доситеј, игуман манастира Гргетега, протојереј др Зоран Ранковић, декан Православног богословског факултета Универзитета у Београду, протојереј-ставрофор Јован Милановић, ректор Карловачке богословије, свештенство и монаштво Српске Православне Цркве и сестринских помесних Цркава.

На малом входу, по благослову Његове Светости, Епископ далматински Никодим је прочитао одлуке Светог Архијерејског Сабора наше Цркве о прибрајању мученика бачких и епископа бачког Иринеја (Ћирића) лику светих. По прочитаној саборској одлуци, уз појање тропара мученицима бачким, Патријарх српски г. Порфирије је крстолико уздигао икону Бачких мученика, благосиљајући све присутне. Потом је, уз појање тропара светом Иринеју, епископу бачком, исповеднику вере, Епископ бачки Иринеј крстолико уздигао икону новопросијавшег светитеља Иринеја благосиљајући присутне. После прочитаног јеванђелског одељка, Његова Светост Патријарх српски господин Порфирије је произнео беседу.

„Благословен је данас Нови Сад, благословена је данас Бачка, благословена је Србија, благословен је данас читав свет где се служи света Литургија, где постоји Православна Црква, јер смо благословени данас сабравши се овде да прогласимо за свете, да уврстимо у календар светих мученике шајкашке и светог Иринеја, епископа бачког, које је Господ, благодаћу Својом, прославио да буду наши заступници пред Њим, пред Његовим Престолом; да се моле за нас и онда када се ми њима молимо да нас заступају, али и онда када то не знамо и онда када тога нисмо свесни, када немамо времена за то, а и онда када мислимо да нам молитва није потребна. Увек је потребна молитва, увек је потребно заступање светитеља Божјих у наше име молитвама пред Господом. Јер молитва није ништа друго него наша заједница са Богом зато што се свака молитва темељи и извире из свете Литургије или, боље рећи, зато што је света Литургија молитва по себи. А ту је Господ наш, ми око Њега, и једно смо са Њим кроз Његову Крв и Његово Тело.

Благословени смо, браћо и сестре, јер Господ је указао на свете мученике из Шајкашке и још неких места, која административно нису убројана у Шајкашку, и прославио је и светог Иринеја, епископа бачког, да буду такође нама пример за углед. Јер ко су светитељи Божји? Ми често мислимо да се ту ради о неким надљудима, о својеврсним суперменима, о онима који имају натприродне моћи из себе и по себи. Али светитељи Божји јесу обични људи као и свако од нас, саздани по слици и прилици Божјој, а то значи људи који су – како нам је саопштила јеванђелска прича – имали своје дарове и таланте, а те дарове и таланте доживели су, пре свега, као дарове, не као нешто што њима припада као њихова способност, као нешто пред чим треба људи да се диве. Добили су дарове да би их умножили, али опет не ослањајући се само на себе, јер све је у Богу – Он је Почетак и Крај. Добили су дарове да би молитвом, подвигом, смирењем, пре свега, њихови дарови били простор у којем се пројављује благодат Божја. Истински дар који добијамо од Бога постаје истински плод онда када тај свој дар умножавамо и чинимо са њим све што можемо, улажући све своје напоре и снаге да бисмо прославили Бога. Дакле, најпре благодарећи Богу на дару, улажемо свој труд, како би Господ онда и резултат нашег труда учинио да он буде и нама и свим људима и читавом свету на корист. Да би био израз љубави према Богу, али и израз љубави према људима. Добили смо дар да бисмо пројавили јединствени, непоновљиви и највећи дар који има сваки човек, а то је љубав. Имаш нешто што си добио од Бога да би кроз то потврдио своју веру у Бога, своју љубав према Богу, благодарност и љубав према другом човеку.

Светитељи Божји јесу они који су као и ми – обични људи. Нису били безгрешни, имали су бројне бриге, распећа, крстове, страдање, али су знали ту чињеницу, браћо и сестре, да је дар – дар; да то што имаш добио си од Бога да би служио Богу и Роду, Цркви Христовој, ма који дар да је у питању. Не постоји безвредан, безначајан дар. Светитељи Божји су као и ми људи обични, али људи смирени. А шта је смирење? Није то тек неко психолошко стање у које нас доводе разне психолошке методе или религијске праксе, нама познате на пример као медитација. Смирење је свест управо о томе да смо пролазни, немоћни, слаби, смртни људи, али да имамо дарове и да нас Бог воли и да смо створени за вечност.

Светитељи су – иако неко од нас, једни од нас – они којима је Христос на првом месту, они којима је Бог на првом месту. То је смирење, јер знају да ће све онда остало бити на своме месту. Бог на првом месту значи поверење у Њега, значи вера у то да – иако пролазни и слаби, немоћни – у љубави Божјој саздани смо за вечност, саздани по слици и прилици Божјој. То је смирење – свест о својој немоћи и пролазности и, у исто време, свест о бескрајној љубави и помоћи Божјој која нас држи у својој руци, на својим грудима.

И зато, браћо и сестре, онда када је Бог на првом месту, све је на своме месту. Сви смо позвани да будемо свети. Господ Сâм, позивајући се на Стари Завет, вели: Будите свети! И на безброј места у Јеванђељима, у Посланицама апостола Павла и другим Посланицама реч Божја нас позива на светост. И то није ништа друго него прихватање чињенице да смо створени по слици и прилици Божјој. Имамо дарове и таленте по образу и подобију Божјем. Образ значи управо дарови које смо добили, а подобије – уз благодат Божју – наш труд да се уподобимо Христу са циљем да дођемо до речи апостола Павла који каже: Не живим више ја него Христос у мени. Зато, браћо и сестре, светост није ништа друго него учествовање у свему ономе што јесте Христово, а пре свега и изнад свега, у Цркви Његовој. Када пред свето Причешће свештеник уздиже Агнец изговара речи: Светиње светима, а народ одговара: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца! И апостол Павле када се обраћа хришћанима вели: Светима у том и том граду. Хришћани су свети јер је Црква света – то је дато. Међутим, браћо и сестре, то је у исто време и задато. Да би оно што смо добили од Бога заиста постало актуелно у нашем животу, постало наша реалност, морамо дати простора Христу Богу, нашим животима. Браћо и сестре, неки он нас, наши сродници, суседи, браћа и сестре, родитељи, јесу свети мученици шајкашки. Сâм сам одрастао у Чуругу, у молитвеној атмосфери тог места – и када се знало, и

када се није знало, и када су људи били свесни, и када нису обраћали пажњу на атмосферу и на амбијент у којем живе – све је било запечаћено и дан-данас у Чуругу, као и на сваком месту где су страдали мученици из нашег рода, због своје вере од 1941. до 1942. године. Све је у тим местима запечаћено њима, њиховим страдањем, али и њиховом победом, јер је то страдање и тај крст, био Крст Христов. Никада нећу заборавити приче из Чуруга у којима су ми стари говорили о томе како су Чуружани после распећа народа, који је бацан жив, полужив под лед у Тису, како су на коленима долазили у свети храм, на свету Литургију, а снег је био изнад појаса. Чуруг ни данас није тако мало место, а тада је било још веће – око дванаест хиљада становника. Четвртина народа је страдала. У исто време они који су изгубили некога – и то не може да разуме онај ко није Христов – никада нисам чуо ниједну реч мржње у односу на оне који су зло учинили. Безброј пута сам чуо, када смо посећивали усамљене баке: „Чедо, Господ нека им буде милостив.“ И сва је таква Шајкашка. Није ли то, браћо и сестре, Црква Христова?

Свети владика Иринеј је у то доба живео. У светом владици Иринеју – иако има атрибут исповедника, имамо и мученика, имамо и преподобног – сабрано је мноштво врлина. Исповедао је и проповедао је Име Христово на све четири стране света, али за време Другог светског рата, безброј пута – можда, споља посматрано, понижавајући се – заступао је свој народ на свакоме месту, молио и кумио да престане са злочинима који су извођени на територији Бачке 1941. и 1942. године.

Браћо и сестре, добили смо нове светитеље, тојест они су свети у Господу одувек, али Црква наша их је препознала и уврстила у календар да би они нама своју веру у својим животима, смирењем, без трунке гордости, били пример за углед и били заступници пред Богом. Зато и данас сви заједно молитвено да кличемо: свети мученици шајкашки и свети владико Иринеје, молите Бога за нас и за читав свет, да Господ свима дâ чисту веру, истинску љубав и праву наду, да спусти Своју руку, свој мир на нас овде сабране, на овај град, на Бачку, на сав наш народ, на читав свет, да бисмо онда заједно са светим мученицима, са светим владиком Иринејем и свима светима, увек славили Њега, Једнога у Тројици Бога, Оца и Сина и Светога Духа, сада увек и у векове векова! Амин.”

Благољепију свете архијерејске Литургије допринели су чланови хора студената Православног богословског факултета Универзитета у Београду и Школе црквеног појања „Свети Јован Дамаскин” при Црквеној општини новосадској, као и хор Саборне цркве у Новом Саду „Свети Георгије”.

По отпуста Литургије, Његова Светост Патријарх српски господин Порфирије доделио је орден Светог Саве другог степена господину Милошу Вучевићу, градоначелнику Новог Сада, у знак признања за његов драгоцени допринос унапређењу односа између Цркве и Државе, посебно пак Епархије бачке и Новог Сада, нарочито по питању неговања сећања на невино пострадале у Погрому у Бачкој (1941 – 1944). Акт о додели ордена Светог Саве градоначелнику Новог Сада прочитао је архимандрит Нектарије (Ђурић), главни секретар Светог Архијерејског Синода. Светејши Патријарх је градоначелнику Новог Сада упутио честитке, а потом се присутнима обратио Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј:

„Часни оци, драга браћо и сестре! После отпуста свете и божанствене Литургије, овако свечане и благодатне као што је и свака, али посебно данас када смо имали свечано прослављење – уношење у Диптихе светих Бачких мученика и страдалника, као и светог и богоносног оца нашега Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, том приликом моја је света дужност и част и радост да, у име свих вас овде сабраних – свештеника, монаха, монахиња, верног народа Божјег, читаве наше Епархије бачке, која је овде присутна, знам да није само из Новог Сада него из читаве Бачке, а сигурно је да има међу нама и браће и сестара из других градова и крајева наше земље и наше свете Цркве – да у име свих захвалим најпре Господу што нам је, молитвама новопрослављених светих угодника Својих, подарио овај благослов и ову радост данашњег молитвеног литургијског сабрања; затим да благодарим Његовој Светости, нашем Патријарху, свој браћи архијерејима који су у оваквом броју дошли и узели учешћа у овом догађају тако знаменитом за наш град, за нашу Цркву и за Православље у целини.

Хтео бих да нагласим да са посебном радошћу захваљујем нашим драгим гостима из других помесних Православних Цркава. Са нама је митрополит Василије из Сирије. То сте могли да препознате по арапском језику на коме смо се, такође, молили Богу данас. Он је представник најстарије хришћанске Цркве, поред Јерусалимске – то су две првобитне, апостолске Цркве, све касније су нешто или много касније основане. Ту је и нама увек драги митрополит Иларион, који нам је сада и близу, у Будимпешти, у Мађарској. Ту је са нама и владика Нектарије, митрополит Крфа, који је за нас Србе увек

свето место и где одлазимо да вршимо помен над Плавом гробницом на Виду и на Крфу, који је неизбрисив из нашег сећања, из наше историје најновијих страдања. Наравно, ту је и наш владика Георгије из Словачке, Кошица и Михаловца, чији народ и данашња паства је била и паства светог владике Иринеја, јер се он тада трудио на учвршћивању православне вере у Прикарпатској Русији, како се тако звала, припадала је Чехословачкој. Православље је живо и владика Георгије се тамо труди са својим верним народом. И наша браћа, пре свега архиепископ Јован, који је толико пострадао за јединство Цркве, али и наша браћа, сада из Македонске Православне Цркве – Охридске Архиепископије, који су, хвала Богу, поново, својим трудом и смирењем, пре свега благодаћу Духа Светога, у пуном канонском и литургијском јединству, не само са нашом помесном Црквом него са свим Црквама Божјим у свету. Захваљујем свима и, наравно, користим прилику – надам се да нисам изоставио никога од братије из других Цркава – да захвалим и оцу Јакобу Пфајферу, који је последњи Немац, римокатолички свештеник код нас у Бачкој, а знамо сами да је било веома много немачког становништва у Бачкој и он је, такође, дошао да се заједно са нама данас помоли Господу и угодницима Божјим на овај свечани и радосни дан. Вама, такође, браћо и сестре, хвала, јер, како рекох, нисте жалили труда, како Новосађани тако и остали овде сабрани. Нека свети мученици и страдалници, страстотерпци, буду наши заступници пред Господом. У том броју невиних жртава само је свештеника било шеснаест. То у процентима није мање него у Независној Држави Хрватској, злогласној и злочиначкој. С обзиром на мали простор Бачке и на краће време прогона и зулума, то је исто такво страдање какво је било и тамо. Али је Господ прославио Своје верне сведоке. А свети владика Иринеј је, као што је Његова Светост нагласио, све дате му од Бога природне и благодатне таланте, дарове Духа Светога, умножио. Што је добио као десет таланата, он је удвостручио; што је добио као пет таланата, и то је удвостручио. Ништа није остало бесплодно у његовом светом и, сваког угледања и подражавања, достојном животу.

Нека и његове свете молитве – од данас му се молимо као светоме – и светих мученика бачких и свих светих, знаних и незнаних, јер има их неизбројиво мноштво током свих ових векова, нека буду са свима нама и, дај Боже, увек у добру и у здрављу, са благословом Божјим да се сабирамо. Господ нека нас, молитвама светих Својих, све помилује и спасе! Амин!"

spc.rs